

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐÀO TẠO KẾ TOÁN TRONG XU HƯỚNG CHUYỂN ĐỔI SỐ

● NGÔ THÀNH NAM

TÓM TẮT:

Với sự phát triển mạnh mẽ của cuộc cách mạng 4.0, những thành tựu công nghệ tiên tiến đã giúp ích rất nhiều cho đời sống. Lĩnh vực kế toán rất thích hợp để ứng dụng những công nghệ này. Trước yêu cầu thực tế, đào tạo kế toán cần gắn liền với thực tiễn chuyển đổi số để tạo ra đội ngũ kế toán viên chuyên nghiệp trong môi trường số. Bài viết nêu rõ về một số khó khăn, thách thức trong đào tạo kế toán, đồng thời đưa ra giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo kế toán trong xu hướng chuyển đổi số.

Từ khóa: chuyển đổi số, dữ liệu lớn, điện toán đám mây, IoT - Internet vạn vật, công nghệ chuỗi khối, trí tuệ nhân tạo, đào tạo kế toán số.

1. Đặt vấn đề

Chuyển đổi số đang là xu thế phát triển và có tác động tới mọi lĩnh vực đời sống xã hội, trong đó có lĩnh vực kế toán. Có thể nói, chuyển đổi số chính là cách thức ứng dụng những công nghệ số hiện đại nhất nhằm khai thác triệt để tiềm năng của các nguồn lực cho sự phát triển nhanh, hiệu quả và bền vững. Đối với hoạt động đào tạo kế toán, điểm mấu chốt là phải bám sát thực tiễn chuyển đổi số sôi động của hoạt động kế toán đang diễn ra tại các đơn vị, doanh nghiệp; từ đó xây dựng nội dung lý thuyết, thực hành và phương pháp đào tạo phù hợp để người học có thể trở thành các chuyên gia kế toán trong môi trường số.

2. Khái niệm chuyển đổi số

Theo cách hiểu thông thường, “chuyển đổi số” bao gồm “chuyển đổi” và “số”.

Chuyển đổi nghĩa là thay đổi trên quy mô rộng lớn. Thứ cần thay đổi ở đây đó là “thông tin”, “quy trình”, “công nghệ”,... cho đến cả tâm lý và nhận thức.

Công nghệ số ở đây là trực tuyến hóa. Các “dữ liệu”, “các quy trình” không còn dưới dạng vật lý mà sẽ tồn tại ở dưới dạng “số”.

Theo FPT, chuyển đổi số là sự thay đổi mang tính căn bản về công nghệ và tâm lý, tạo ra sự đột phá và chuyển đổi quy trình cả bên trong và bên ngoài doanh nghiệp, xã hội. Chuyển đổi số được

hiểu theo nghĩa rộng hơn, bao gồm cả các hoạt động chuyển đổi con người, nhận thức, và chuyển đổi doanh nghiệp. Trong đó, số hóa thông tin và số hóa quy trình sẽ là một phần công việc để chuyển đổi số thành công.

Theo Bộ Thông tin và Truyền thông, chuyển đổi số là quá trình thay đổi tổng thể và toàn diện của cá nhân, tổ chức về cách sống, cách làm việc và phương thức sản xuất dựa trên các công nghệ số.

Theo Microsoft, chuyển đổi số là một sự đổi mới kinh doanh được thúc đẩy bởi sự bùng nổ của đám mây, trí tuệ nhân tạo (AI) và Internet vạn vật (IoT), cung cấp những cách mới để hiểu, quản lý và chuyển đổi cho các hoạt động kinh doanh.

Theo tác giả, chuyển đổi số là quá trình thay đổi sâu sắc, triệt để, toàn diện của cá nhân, tổ chức về nhận thức và cách thức làm việc dựa trên các công nghệ số hiện đại nhằm phát triển nhanh, hiệu quả và bền vững.

3. Lợi ích của chuyển đổi số trong lĩnh vực kế toán

- Tăng hiệu suất và năng suất làm việc: Sử dụng các công nghệ số hóa trong kế toán giúp tối ưu hóa quy trình công việc và giảm thiểu công việc thủ công. Các công cụ tự động hóa và phần mềm kế toán cho phép xử lý nhanh chóng, chính xác và tự động hóa các tác vụ kế toán hàng ngày. Điều này giúp tiết kiệm thời gian, giảm thiểu sai sót và cho phép nhân viên tập trung vào các nhiệm vụ mang tính chiến lược hơn.

- Cải thiện quản lý dữ liệu: Chuyển đổi số trong kế toán giúp tổ chức thu thập, lưu trữ và quản lý dữ liệu một cách hiệu quả hơn. Việc sử dụng hệ thống quản lý cơ sở dữ liệu và công nghệ đám mây cho phép lưu trữ thông tin kế toán một cách an toàn và dễ dàng truy cập từ bất kỳ đâu. Điều này giúp tăng tính minh bạch, đảm bảo tuân thủ quy định pháp lý và nhanh chóng tìm kiếm thông tin cần thiết.

- Nâng cao chính xác và độ tin cậy: Công nghệ số hóa giúp giảm thiểu rủi ro sai sót trong quá trình kế toán. Tích hợp các công cụ tự động hóa và

phần mềm kế toán giúp đảm bảo tính chính xác và độ tin cậy của dữ liệu. Việc sử dụng hệ thống kiểm soát nội bộ và công nghệ mã hóa giúp bảo vệ thông tin kế toán quan trọng khỏi việc truy cập trái phép.

- Tăng cường khả năng phân tích và báo cáo: Chuyển đổi số trong kế toán cung cấp khả năng phân tích và báo cáo tốt hơn. Công cụ phân tích dữ liệu và phần mềm báo cáo giúp tổ chức hiểu rõ hơn về hiệu suất tài chính, xu hướng và tiềm năng tăng trưởng. Điều này giúp ra quyết định chiến lược và lập kế hoạch tài chính dựa trên thông tin chính xác và chi tiết.

- Tăng tính linh hoạt và tương tác: Chuyển đổi số trong kế toán cho phép tăng tính linh hoạt và tương tác trong việc làm việc với dữ liệu kế toán. Các công nghệ như điện toán đám mây, di động và cổng thông tin trực tuyến cho phép nhân viên kế toán truy cập và làm việc với thông tin từ bất kỳ đâu, bất kỳ lúc nào. Điều này cung cấp khả năng làm việc từ xa, tăng cường sự kết nối và cải thiện tương tác giữa các bộ phận khác nhau trong tổ chức.

Như vậy, chuyển đổi số trong kế toán mang lại nhiều lợi ích vượt trội về hiệu suất, quản lý dữ liệu, chính xác, phân tích và tương tác. Việc sử dụng công nghệ số hóa giúp tăng cường khả năng cạnh tranh và sẵn sàng đối mặt với thách thức trong môi trường kinh doanh ngày nay.

4. Các công nghệ số có thể được ứng dụng trong lĩnh vực kế toán

Lĩnh vực kế toán đã trải qua nhiều thay đổi đáng kể. Từ việc ghi chép bằng tay, các bảng tính tự động, đến sự xuất hiện của phần mềm kế toán tiên tiến. Nhưng thời đại công nghệ số đã mở ra một trang mới cho ngành này, với xu hướng công nghệ 4.0 mang theo nhiều cơ hội và thách thức mới. Trong bài viết này, chúng ta sẽ khám phá những xu hướng công nghệ đáng chú ý đang tác động và thay đổi cách thức làm việc của kế toán.

Một xu hướng quan trọng là Tự động hóa quy trình (Robotic Process Automation - RPA). RPA sử dụng các robot phần mềm để thực hiện các tác vụ

kế toán lặp đi lặp lại. Các quy trình như xử lý hóa đơn, ghi chứng từ và lập báo cáo tài chính có thể được tự động hóa, giảm thiểu sự phụ thuộc vào công việc thủ công và giúp tăng cường hiệu suất làm việc. Nhân viên kế toán có thể dành thời gian hơn cho các nhiệm vụ phân tích, dự báo và tư vấn chiến lược.

Trí tuệ nhân tạo (Artificial Intelligence - AI) và Học máy (Machine Learning - ML) cũng đang có sự tác động mạnh mẽ trong lĩnh vực kế toán. Các hệ thống AI và ML có khả năng phân tích dữ liệu phức tạp, nhận diện mẫu, xu hướng và đưa ra dự đoán thông minh. Các ứng dụng AI và ML trong kế toán bao gồm phân loại chứng từ, dự báo tài chính, phát hiện gian lận và tối ưu hóa quy trình kế toán. Nhờ vào sự phát triển của AI và ML, các công việc kế toán trở nên tự động hơn, giúp tăng cường chính xác và độ tin cậy của thông tin tài chính.

Blockchain là một công nghệ đột phá khác đang tác động đến lĩnh vực kế toán. Với tính chất phi tập trung và không thể thay đổi, Blockchain giúp xác minh và ghi lại các giao dịch một cách minh bạch. Điều này đảm bảo tính toàn vẹn của dữ liệu và tăng cường sự bảo mật trong quá trình giao dịch tài chính. Blockchain cũng giúp tăng cường tính minh bạch trong quy trình kiểm toán và giảm thiểu nguy cơ gian lận.

Phân tích dữ liệu lớn (Big Data Analytics) cũng là một xu hướng quan trọng trong kế toán. Với lượng dữ liệu ngày càng tăng, phân tích dữ liệu lớn giúp kế toán viên phân tích thông tin từ dữ liệu để đưa ra quyết định thông minh và dự báo. Công nghệ phân tích dữ liệu lớn cho phép nhận diện xu hướng, mẫu, và tìm kiếm thông tin tiềm năng từ dữ liệu kế toán. Điều này giúp tăng cường khả năng dự đoán và giảm thiểu rủi ro tài chính.

Ngoài những xu hướng trên, còn có các công nghệ khác như Trí tuệ nhân tạo, Internet of Things (IoT), Cloud Computing, và Data Mining cũng ảnh hưởng đáng kể đến kế toán. Trí tuệ nhân tạo có thể giúp tự động hóa các quy trình kế toán và cải thiện khả năng dự đoán. IoT cung cấp thông tin từ các

thiết bị kết nối, cung cấp dữ liệu thời gian thực và tăng cường khả năng giám sát và điều khiển trong kế toán. Cloud Computing cho phép lưu trữ và truy cập dữ liệu từ bất kỳ đâu, tạo điều kiện cho làm việc linh hoạt và chia sẻ thông tin dễ dàng. Data Mining giúp phân tích dữ liệu để khám phá thông tin tiềm năng và xu hướng trong dữ liệu kế toán.

Xu hướng công nghệ trong lĩnh vực kế toán đang mang lại những cơ hội và thách thức mới. Tự động hóa quy trình, trí tuệ nhân tạo, blockchain và phân tích dữ liệu lớn đang thay đổi cách thức làm việc của kế toán. Để tận dụng tối đa lợi ích từ công nghệ, các doanh nghiệp cần đầu tư vào đào tạo nhân viên, áp dụng công nghệ phù hợp và đảm bảo bảo mật thông tin. Sự kết hợp giữa con người và công nghệ sẽ mang lại sự tiến bộ và hiệu quả cho lĩnh vực kế toán.

5. Một số khó khăn, thách thức trong đào tạo kế toán trong xu hướng chuyển đổi số

Trong xu hướng chuyển đổi số, đào tạo kế toán đang trải qua sự thay đổi để đáp ứng nhu cầu của thị trường lao động hiện đại. Tuy nhiên, thực tế hiện nay vẫn còn một số thách thức và hạn chế trong đào tạo kế toán trong quá trình chuyển đổi số.

- *Thiếu kiến thức và kỹ năng kỹ thuật số:* Để thích ứng với môi trường kế toán số, các chuyên gia kế toán cần có kiến thức về công nghệ thông tin, phần mềm kế toán và các công nghệ số hóa khác. Tuy nhiên, nhiều chương trình đào tạo kế toán truyền thống chưa đáp ứng được yêu cầu này. Cần có sự cải tiến trong nội dung đào tạo để bổ sung kiến thức và kỹ năng kỹ thuật số cho sinh viên và chuyên gia kế toán.

- *Thiếu sự hòa nhập giữa kế toán và công nghệ thông tin:* Chuyển đổi số yêu cầu sự kết hợp giữa kiến thức kế toán và công nghệ thông tin. Tuy nhiên, trong một số trường hợp, các chương trình đào tạo kế toán và công nghệ thông tin vẫn được giảng dạy riêng biệt và không có sự liên kết chặt chẽ. Điều này có thể dẫn đến sự thiếu hiểu biết và kỹ năng kết hợp giữa 2 lĩnh vực này khi thực hiện các tác vụ kế toán số.

- *Cập nhật liên tục về công nghệ và quy định:*

Trong môi trường kế toán số, công nghệ và quy định thường thay đổi nhanh chóng. Điều này đòi hỏi các chuyên gia kế toán phải cập nhật liên tục kiến thức và kỹ năng của họ. Tuy nhiên, một số chương trình đào tạo kế toán vẫn thiếu sự linh hoạt và không đáp ứng nhanh chóng với các xu hướng mới trong lĩnh vực công nghệ và quy định.

- *Thiếu phương pháp đào tạo tương tác và thực hành:* Đào tạo kế toán hiệu quả trong lĩnh vực chuyển đổi số cần kết hợp giữa lý thuyết và thực hành. Tuy nhiên, nhiều chương trình đào tạo vẫn tập trung quá nhiều vào lý thuyết và thiếu phương pháp đào tạo tương tác, thực hành và giải quyết các tình huống thực tế.

- *Sự thay đổi văn hóa và ý thức:* Chuyển đổi số không chỉ liên quan đến công nghệ, mà còn đòi hỏi sự thay đổi văn hóa và ý thức trong cộng đồng kế toán. Điều này đòi hỏi các chương trình đào tạo kế toán phải tập trung vào việc xây dựng ý thức số và khuyến khích thái độ linh hoạt và sẵn sàng thích nghi với thay đổi trong lĩnh vực kế toán.

Để cải thiện thực trạng đào tạo kế toán trong xu hướng chuyển đổi số, cần có sự hợp tác giữa các trường đại học, tổ chức đào tạo và doanh nghiệp để phát triển các chương trình đào tạo linh hoạt, tương tác và đáp ứng nhu cầu thị trường lao động.

6. Giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo kế toán trong xu hướng chuyển đổi số

Cập nhật chương trình đào tạo: Để đảm bảo rằng sinh viên và người học kế toán có kiến thức và kỹ năng cần thiết trong thời đại chuyển đổi số, các chương trình đào tạo cần được cập nhật. Nội dung đào tạo cần bao gồm các khía cạnh chuyển đổi số như phân tích dữ liệu, trí tuệ nhân tạo, blockchain, và quản lý dữ liệu. Các môn học cần được thiết kế sao cho cung cấp kiến thức về công nghệ và ứng dụng của chúng trong lĩnh vực kế toán.

Tạo ra môi trường học tập tương tác: Môi trường học tập tương tác giúp sinh viên và người học kế toán tham gia vào các hoạt động thực tế và thực hành. Điều này có thể bao gồm việc thực hiện các

dự án thực tế, tham gia vào các cuộc thi và thực tập trong các tổ chức kế toán. Qua việc tham gia vào các hoạt động này, sinh viên và người học có thể áp dụng những kiến thức và kỹ năng đã học vào thực tế, đồng thời trau dồi kỹ năng giao tiếp, làm việc nhóm và giải quyết vấn đề.

Đào tạo thực tế với công nghệ mới: Để đáp ứng xu hướng chuyển đổi số, cần đảm bảo rằng sinh viên và người học kế toán được đào tạo trên các công nghệ mới nhất. Việc sử dụng phần mềm kế toán tiên tiến và các công nghệ như trí tuệ nhân tạo, blockchain, và phân tích dữ liệu lớn trong quá trình đào tạo giúp họ làm quen và áp dụng công nghệ trong công việc thực tế. Các trường đại học và tổ chức đào tạo kế toán cần đầu tư vào việc cung cấp các tài liệu, khóa học và thiết bị phù hợp để giúp sinh viên và người học làm quen và thực hành với các công nghệ mới.

Xây dựng đội ngũ giảng viên và huấn luyện viên chất lượng: Để đảm bảo chất lượng đào tạo kế toán trong xu hướng chuyển đổi số, cần có đội ngũ giảng viên và huấn luyện viên có kiến thức và kinh nghiệm về công nghệ. Các giảng viên và huấn luyện viên cần được cập nhật kiến thức liên quan đến công nghệ và áp dụng chúng trong quá trình giảng dạy. Đồng thời, cần đảm bảo các giảng viên và huấn luyện viên có khả năng truyền đạt kiến thức và kỹ năng một cách hiệu quả để tạo ra môi trường học tập đầy thách thức và tương tác.

Hợp tác với doanh nghiệp và ngành công nghiệp: Hợp tác giữa trường đại học, tổ chức đào tạo và doanh nghiệp/ngành công nghiệp là một yếu tố quan trọng để nâng cao chất lượng đào tạo kế toán trong xu hướng chuyển đổi số. Điều này có thể bao gồm việc thiết lập chương trình thực tập, chia sẻ kiến thức và kinh nghiệm từ các chuyên gia kế toán trong ngành, tạo ra cơ hội giao lưu và học hỏi từ doanh nghiệp. Hợp tác này giúp sinh viên và người học kế toán có được cái nhìn thực tế về công việc kế toán trong môi trường chuyển đổi số và phát triển kỹ năng cần thiết để đáp ứng yêu cầu của thị trường ■

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Nguyễn Thị Hoàn (2022). Giải pháp ứng dụng chuyển đổi số trong đào tạo và hành nghề kế toán tại Việt Nam. *Tạp chí Công Thương*, 12, 356-359.
2. Phạm Thị Hậu (2023). Chuyển đổi số trong lĩnh vực Kế toán - Kiểm toán tại Việt Nam. Truy cập tại <https://tapchitaichinh.vn/chuyen-doi-so-trong-linh-vuc-ke-toan-kiem-toan-tai-viet-nam.html>
3. ACCA. (2016). *Professional Accountants-The Future: Drivers of Change and Future Skills*. London, UK: ACCA.
4. PwC. (2018). *Financial Statement Audit: Tech-Enabling the Audit for Enhanced Quality and Greater Insights*. London, UK: Pricewaterhouse and Coopers.

Ngày nhận bài: 4/5/2023

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 16/5/2023

Ngày chấp nhận đăng bài: 5/6/2023

Thông tin tác giả:

NGÔ THÀNH NAM

Khoa Kinh tế và Quản lý, Trường Đại học Điện lực

**IMPROVING THE QUALITY OF ACCOUNTING TRAINING
IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION**

● **NGO THANH NAM**

Faculty of Economics and Management
Electric Power University

ABSTRACT:

Thanks to the Fourth Industrial Revolution, technological advances have greatly improved people's lives. Many technological advances can be applied to the accounting sector. As a result, it is necessary for accounting training programs to be associated with digital transformation practices to create high-quality accountants in the digital environment. This paper highlights some difficulties and challenges in accounting training. The paper also proposes solutions to improve the quality of accounting training in light of the trend toward digital transformation.

Keywords: digital transformation, Big Data, cloud computing, the Internet of things (IoT), blockchain technology, artificial intelligence, digital accounting training.